

Zagreb, 05. lipanj 2013.

Poštovani gospodin

Zoran Milanović

Predsjednik Vlade
Republike Hrvatske

Trg sv. Marka 2
10000 Zagreb

Poštovani gospodine predsjedniče Vlade,

Nastavno na dopise Udruge gradova u Republici Hrvatskoj od 28. svibnja, odnosno 22. studenoga 2012. upućene Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta, u kojima smo iznijeli konkretne prijedloge i inicijative za izmjenama, između ostaloga i Zakona o predškolskom odgoju i naobrazbi ("Narodne novine", broj 10/97 i 107/07) te nastavno na Preporuke za izmjene i poboljšanje normativnog okvira lokalne samouprave izrađene od strane Udruge gradova u 2012. godini, a u kontekstu utvrđivanja **Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o predškolskom odgoju i naobrazbi na sjednici Vlade održanoj dana 16. svibnja 2013.**, ističemo sljedeće:

Programom Vlade Republike Hrvatske za razdoblje od 2011. do 2015. godine određeno je da će sva djeca u šestoj godini života biti obvezna polaziti program predškole. Sama obvezatnost predškole predstavlja afirmaciju ranog i predškolskog odgoja, što je za pozdraviti, međutim postoji još niz nejasnoća koje bi ozbiljno mogle ugroziti kvalitetnu realizaciju predškole kao i jednakost uvjeta rada na teritoriju Republike Hrvatske.

Naime, dosadašnji prijedlog izmjena i dopuna Zakona o predškolskom odgoju i naobrazbi ne predviđa osiguravanje dodatnih sredstava iz Državnog proračuna, sada se izdvaja 20,00 kuna po djetetu, iz čega proizlazi da su sredstva za predškolu dužne osigurati jedinice lokalne samouprave.

Program koji je obavezan trebao bi se financirati iz Državnog proračuna Republike Hrvatske, a kako su dječji vrtići u nadležnosti jedinica lokalne samouprave i one ih financiraju uz sudjelovanje roditelja, potrebno je utvrditi točan iznos s kojim će država financirati ovaj obavezni program. Pojedini gradovi i općine u svojim vrtićima provode za roditelje besplatni program predškole i to samo za onu djecu koja do sada nisu pohađala vrtić, dok se u drugim lokalnim jedinicama predškola naplaćuje roditeljima što upućuje na različite financijske mogućnosti osnivača.

Ukoliko će se provesti namjera o obaveznom uvođenju predškole u povećanom broju sati, potrebno je za tu namjenu povećati broj stručnih kadrova u vrtićima koji će provoditi ovaj program, jednako tako i osigurati potreban prostor zbog činjenice što će se povećati broj djece koja će pohađati vrtić. Jedan od osnovnih preduvjeta za jednoobrazno provođenje ovog programa na razini države, svakako je donošenje kurikulumu za predškolski odgoj.

U Hrvatskoj je mnogo disperziranih i izoliranih naselja u kojima djeca niti nemaju mogućnost pohađanja vrtića bez putovanja, što znači da bi lokalne jedinice bile obavezne osigurati značajna financijska sredstva za prijevoz takve djece uz što se postavlja i pitanje čuvanja tako male djece koja ni u kome slučaju ne mogu na putovanja odlaziti sama bez odgovarajuće pratnje. Pretpostavka je da će, ukoliko su vrtići na većoj udaljenosti, lokalne jedinice biti u obvezi osigurati predškolu iako nemaju vrtiće što iziskuje ili velika materijalna sredstva ili se postavlja pitanje uvjeta i kvalitete provođenja programa u nenamjenskom prostoru. Ovo će pitanje biti posebno teško rješivo u brdskim područjima te na otocima. Vezano uz naprijed navedeno, vrijedi spomenuti da u brojnim jedinicama lokalne samouprave danas postojeći vrtići svojim kapacitetima ne zadovoljavaju potrebe roditelja te mnoga djeca ostaju neupisana i uz prvenstvo upisa djece u godini prije polaska u školu pa se opet postavlja pitanje financiranja izgradnje novih vrtića kako bi sva djeca mogla pohađati obavezni program predškole. Naime, mnogi su objekti vrtića građeni nenamjenski ili prema starim pedagoškim standardima te se s primjenom Državnog pedagoškog standard dodatno smanjuje mogućnost obuhvata djece predškolske dobi.

Nadalje, Prijedlog zakona razlučuje dvije mogućnosti uključivanja djece u program predškole, i to za djecu koja pohađaju redoviti 10-satni program predškolskog odgoja u koji bi se integrirala i sama predškola te za djecu koja ne pohađaju vrtić i koja bi se ciljano upisivala u program predškole u vrtiću najbližem mjestu stanovanja. S obzirom da obaveznost isključuje plaćanje, nije jasno na koji će način roditelji djece koja pohađaju cjelodnevni program participirati u cijeni u onom dijelu koji se ne odnosi na program predškole.

Zbog navedenih razloga, držimo kako je jedna od mogućnosti poštivanja načela jednakosti za svu djecu te osiguravanje kvalitetnih uvjeta za provedbu programa financiranje predškole po principu provedene decentralizacije osnovnog školstva uz utvrđivanje dodatnih izvora financiranja. S ciljem utvrđivanja cijene predškole u smislu sredstava koja je potrebno osigurati svakako bi trebalo napraviti analizu postojećih uvjeta.

Dakle, obaveznost predškole promiče jednakost pristupa u odgoju i obrazovanju što znači da u trenutku pokretanja obavezne predškole ona mora biti omogućena svoj djeci Hrvatske pod jednakim uvjetima.

Svjesni nejednakosti financijskih mogućnosti gradova i općina, mišljenja smo kako ovo načelo neće biti provedivo ukoliko se ne financira i ne podrži iz Državnog proračuna Republike Hrvatske te stoga predlažemo da se predškola financira kroz povećanje dijela poreza na dohodak za decentralizirane funkcije. Smatramo da bi jedino osiguranim

financiranjem bilo moguće ostvariti svrhu koju predlagatelj namjerava ostvariti. Nesporo je da će sve što Ministarstvo predlaže u značajnoj mjeri povećati izdatke gradova za predškolsku djelatnost. Primarno će dodatne izdatke prouzročiti uvođenje obavezne predškole, ali i sve dodatne obaveze koje u kontekstu predškole treba financirati od strane lokalne samouprave. Povećani izdaci, istaknuli smo i u jednom od ranijih očitovanja Udruge gradova, neće rezultirati povećanjem broja djece obuhvaćene programima, već je realnije očekivati da se poveća broj neupisane djece. Umjesto očekivanih rezultata, Zakon će u praksi prouzročiti upravo suprotne učinke što uistinu nikome ne ide u prilog. Njegovu provedbu moguće je osigurati tek decentraliziranjem financijskih sredstava po modelu srodnom financiranju osnovnog obrazovanja.

Uz poštovanje,

mr.sc.Vojko Obersnel

predsjednik Udruge gradova

O tome obavijest:

1. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, gosp. Željko Jovanović, ministar,
2. Ministarstvo financija, gosp. Slavko Linić, ministar,
3. Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu Hrvatskoga sabora, gosp. Valter Boljunčić, predsjednik Odbora.